

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
ROBERT G MANGION**

Seduta tas-27 ta' Gunju, 2013

Citazzjoni Numru. 19/2010

Kawza fil-lista: 28

**B A
vs
C D**

Il-Qorti,

Preambolu.

Rat ir-rikors gurantat ipprezentat fit-18 ta' Jannar 2010 li permezz tieghu l-attrici ppremettiet u talbet is-segwent:-

1. “Illi l-kontendenti, illi ma humiex mizzewgin, kienu f' relazzjoni li damet madwar seba' snin f'liema zmien l-partijiet kienu ghamlu zmien jikkoabitaw flimkien.

Pagna 1 minn 12

Qrati tal-Gustizzja

2. Illi minn dina r-relazzjoni twieldet E D fit-2 ta' Gunju 1999.

3. Illi f' Gunju tas-sena 2000, u cjoe' meta t-tifla minuri kien ghad kellha biss sena, l-attrici hassret dina r-relazzjoni principalment minhabba l-fatt illi l-konvenut ma kienx qiegħed jerfa' r- responsibilitajiet mistennija minn missier;

4. Illi jingħad illi wara li twieldet it-tarbija u fiz-zmien illi l-partijiet kienu għadhom jikkoabitaw flimkien il-konvenut qatt ma' mantna lit-tifla minuri u kienet l-esponenti illi kienet tipprovdi għall-bzonnijiet tat-tifla minuri li kienet baqgħet taħdem u kienet tiehu lit-tifla magħha fuq il-post tax-xogħol peress illi l-esponenti kienet taħdem f'kumpanija immexxija mill-familja tagħha;

5. Illi wara li l-attrici hassret ir-relazzjoni tagħhom l-partijiet fteħmu illi l-konvenut jhallas għall-bzonnijiet tat-tifla minuri is-somma mensili ta' €140 mill-liema somma hemm kompriz ukoll sehem il-konvenut mill-premiums imħallsa fuq il-polza ta' assikurazzjoni illi l-kontendenti kienu fteħmu illi johorgu għall-beneficcju ta' binthom minuri;

6. Illi l-esponenti għandha l-kura u kustodja effettiva tat-tifla minuri filwaqt illi l-konvenut jeżercita d-dritt ta' access tiegħu għat-tifla minuri fi granet u hinijiet mifteħma bejn il-partijiet;

7. Illi illum it-tifla minuri għandha għaxar snin u għalhekk il-bzonnijiet tagħha zdieđu konsiderevolment;

8. Illi t-tifla minuri tattendi skola tal-Knisja u għalhekk l-esponenti thallas l-ispejjeż edukattivi, inkluz mizati tal-iskola oltre l-ispejjeż tas-saħħa tat-tifla minuri. Illi l-konvenut qatt ma' ikkontribwixxi għall-ispejjeż ta' saħħa u edukazzjoni tat-tifla minuri u lanqas għall-ispejjeż tal-attivitajiet extra kurrikulari tat-tifla minuri;

9. Illi l-esponenti taħdem bħala assistant director of studies f'IELS ossija skola tat-tagħlim tal-Ingliż filwaqt illi l-

Kopja Informali ta' Sentenza

konvenut jahdem self-employed bhala horse trainer u l-esponenti ma' tafx x'inhum l-introjtu tal-konvenut;

10. Illi l-esponenti kienet talbet lill-konvenut sabiex jzied l-ammont ta' manteniment pagabbli ghall-bzonnijiet tat-tifla minuri pero' huwa dejjem irrifjuta illi jaghmel dan.

11. Illi l-esponenti kellha ghalhekk tipprocedi bil-kawza odjerna wara li l-proceduri ta' medjazzjoni istitwiti minnha fallaw minhabba li l-konvenut ma' ikkoperax waqt dawn il-proceduri.

Ghaldaqstant, l-attrici titlob bir-rispett li dina l-Onorabli Qorti joghgobha:

1. Tillikwida l-manteniment pagabbli mill-konvenut ghat-tifla minuri u tordna lill-konvenut sabiex jhallas lill-attrici, dik ir-retta alimentarja xierqa u adegwata ghall-htigijiet tal-imsemmija tifla minuri, illi tigi f'fissata mill-istess Qorti, skond il-mezzi tal-konvenut u l-bzonnijiet tal-istess minuri, pagabbli mill-konvenut lill-istess attrici fil-gimgha jew fix-xahar kif ordnat minn dina l-Qorti,

Bl-ispejjez, komprizi dawk inkorsi fil-proceduri ta' medjazzjoni kontra l-konvenut illi huwa minn issa ngunt ghas-subizzjoni.”

Rat il-lista tax-xhieda tal-attrici u l-elenku ta' dokumenti.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenut¹ li permezz taghha eccepixxa s-segwentanti:-

“1. Illi fl-ewwel lok l-esponenti qieghed imantni lill-minuri E D skont l-introjtu tieghu kif ukoll jghaddi hafna hin maghha jigifieri kuljum u b'hekk qieghed ukoll imantniha ghall-bzonnijiet taghhom kuljum;

2. Illi fit-tieni lok l-esponenti ihallas sehmu mill-ispejjez edukattivi u r-rikorrenti tahdem full time u taqla' paga ferm aktar mill-introjtu tal-esponenti.”

¹ Fol. 16

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat il-lista tax-xhieda tal-konvenut.

Rat in-noti ta' osservazzjonijiet tal-partijiet.

Rat li l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza.

Rat l-atti kollha.

Ikkonsidrat.

Provi.

Mill-provi prodotti jirrizulta illi l-partijiet ma humiex mizzewga, li ghamlu circa seba' snin jikkoabitaw flimkien, u li b'rizultat ta' dik ir-relazzjoni twieldet fit-2 ta' Gunju 1999 il-minuri E D. Ir-relazzjoni ta' bejn il-partijiet giet fi tmiemha meta l-minuri kien ghad ghandha tlettax-il xahar.

Dak iz-zmien il-partijiet kienu ftehm verbalment li l-konvenut jivversa lill-attrici is-somma ta' sittin lira Maltin (Lm60) fix-xahar bhala manteniment ghall-minuri.

Fl-affidavit taghha² l-attrici tispjega illi meta t-tarbija kellha biss sitt gimghat hija kellha tirritorna fuq il-post tax-xoghol ghaliex meta kienu ghadhom flimkien il-konvenut ma kienx jaghtiha l-appogg finanzjarju li kellha bzonn.

Spejjez relatati mat-trobbija tal-minuri.

L-attrici spjegat illi filwaqt li meta l-minuri kien ghad ghandha tlettax-il xahar is-somma ta' sittin lira Maltin ekwivalenti ghal mija u erbghin ewro (€140) fix-xahar minghand il-konvenut kienu sufficjenti bhala l-kontribuzzjoni tieghu ghat-trobbija tal-minuri, illum li t-tifla ghandha erbatax-il sena, €140 fix-xahar m'humix bizzejjed.

Tul il-kompilazzjoni tal-provi, l-attrici resqet diversi dokumenti u xhieda rigwardanti spejjez relatati direttament

² Fol. 19

jew indirettament mat-trobbija tal-minuri fosthom spejjez relatati ma' ikel, xorb, hwejjeg, ilma, dawl, hlasijiet lill-iskola fejn tattendi l-minuri, mizati tal-iskola tad-drama, mizati tal-ezamijiet tad-drama, stationery, uniformijiet tal-iskola, kostumi tad-drama, hlas annwali ghal drama camp.³

Meta l-partijiet kienu ghadhom flimkien kienu ftehm u illi tinhareg polza ta' assikurazzjoni a favur il-minuri. Il-premium annwali taghha huwa ta' €349.11.

Dhul rispettiv tal-partijiet.

L-okkupazzjoni lavorativa tal-konvenut hi ta' 'horse trainer' filwaqt li dik tal-attrici hi ta' *assitant director of studies* ma' skola privata li tghallem il-lingwa Ingliza lil studenti barranin.

Mid-dokumenti ezebiti jirrizulta li d-dhul net mensili tal-attrici huwa ta' cirka elf u mitejn ewro (€1,200).

Il-konvenut xhed⁴ illi huwa *self-employed* u xoghlu huwa li jiehu hsieb iz-zwiemel u jitrenjhom. Huwa spjega illi jitrenja liz-zwiemel fuq *obedience*. Fis-sena 2010 huwa kellu erba' zwiemel tieghu u hames zwiemel tal-klijenti. Il-klijenti jhallsu cirka tlett mija u ghoxrin ewro (€320) fix-xahar talli l-konvenut johdilhom hsieb iz-zwiemel rispettiv taghhom. Il-konvenut emfasizza⁵ illi il-hay u l-gwiez ghal kull zwiemel jiswa' cirka bejn mija u hamsin ewro u mitejn ewro (€150 – €200) fix-xahar. Fil-kaz li jinjalghu aktar spejjez dawn jithallsu minn sid iz-zwiemel.

Bl-ammont ta' zwiemel li kellu fis-sena 2010 il-konvenut qal li kellu qliegh globali net ta' seba' mitt ewro (€700) fix-xahar. Huwa ezebixxa numru ta' ricevuti rilaxxjati fis-sena 2010 rigwardanti (1) hlasijiet li huwa ghamel in konnessjoni mat-trobbija taz-zwiemel (2) dikjarazzjonijiet tad-dhul tieghu mad-Dipartiment tal-VAT; u (3) certifikati in

³ Prospett ezebit a fol.32 tal-process; ara wkoll ricevuti ezebiti a fol. 22 et.seq u a fol.177 et.seq.

⁴ Seduta quddiem l-Assistenti Gudizzjarja tal-4 ta' Novembru 2010 – fol.148

⁵ Seduta quddiem l-Assistenti Gudizzjarja tas-16 ta' Frar 2011 - fol. 159

konnessjoni mal-kondizzjoni medika tieghu li kienet tehtieg intervent kirurgiku u waqfien temporanju mix-xoghol.⁶

Konsiderazzjonijiet ta' Dritt.

Il-provvedimenti legali fil-Kodici Civili referibbli ghad-dover tal-genituri li jipprovdu manteniment lill-uliedhom huma s-segwenti:-

Artikolu 7.

(1) Il-genituri ghandhom l-obbligu li jiehdh hsieb, imantnu, ighallmu u jedukaw lil uliedhom bil-mod stabbilit fl-artikolu 3B.

Artikolu 19.

(1) *Fil-manteniment jidhlu l-ikel, l-ilbies, is-sahha u l-abitazzjoni.*

(2) *Fil-manteniment li ghandu jinghata lill-ulied u dixxendenti ohra, jidhlu wkoll l-ispejjez mehtiega ghas-sahha u ghall-edukazzjoni taghhom.*

Artikolu 20.

(1) *Il-manteniment ghandu jinghata skont il-bzonn ta' min jitolbu u l-mezzi ta' min ghandu jaghtih.*

(2) *Fl-istharrig sabiex jinsab jekk min jitlob il-manteniment jistax jaqalghu xort'ohra, ghandu jittiehed qies ukoll tal-hila tieghu fl-ezercizzju ta' xi professjoni, arti jew sengha.*

(3) *Meta jinqiesu l-mezzi ta' min hu obligat ghall-manteniment, ghandu jinghadd biss il-qligh tieghu mix-xoghol tal-professjoni, arti jew sengha, is-salarju jew il-pensjoni tieghu*

⁶ Fol. 163 - 176

moghtija mill-Gvern jew minn haddiehor, u tal-utili tal-beni, sew mobbli kemm immobbli u kull dhul li jinholoq taht trust.

(4) Ma jitqiesx li ghandu mezzi bizzejjed biex jaghti l-manteniment min ma jistax jaghtih hlief billi jilqa' f'daru l-persuna li titlob dak il-manteniment, jekk din il-persuna ma tkunx axxendent jew dixxendent.

(5) Meta jinqiesu l-mezzi ta' min jitlob il-manteniment, ghandu jittiehed qies ukoll ta' kemm jiswew il-beni tieghu mobbli jew immobbli kif ukoll ta' kull interess beneficcjarju taht trust.

Il-partijiet, genituri tal-minuri, m'humiex mizzewgin lil xulxin. Dwar l-obbligu tal-genituri li jmantnu lill-uliedhom japplikaw l-istess regoli, sew jekk il-genituri huma mizzewga lil xulxin, sew jekk le. Issir ghalhekk referenza ghall-provvedimenti legali fil-Kodici Civili li jipprovdu dwar il-manteniment tal-ulied f'kaz ta' firda tal-genituri mizzewgin:-

Artikolu 54.

- omissis

(2) L-ammont tal-manteniment imsemmi fis-subartikolu (1), kif ukoll il-manteniment dovut lill-ulied f'kaz ta' firda, jigi stabbilit billi jitqiesu l-mezzi tal-mizzewgin, il-hila taghhom li jahdmu u l-bzonnijiet taghhom, u ghandhom jitqiesu wkoll ic-cirkostanzi l-ohra kollha tal-mizzewgin u tal-ulied, inkluz dan li gej:

(a) il-bzonnijiet tal-ulied, wara li jkunu tqiesu c-cirkostanzi kollha taghhom;

(b) xi dizabilita', kif imfissra fl-Att dwar l-Opportunitajiet Indaqs ghal Persuni b'Dizabilita', kemm jekk hija fizika jew mentali;

(c) cirkostanzi ta' mard li tant ikunu serji u gravi li jikkompromettu l-kapacità tal-mizzewgin jew ta' l-ulied li jmantnu lilhom infushom;

- omissis

(e) kull qligh jew beneficcju li l-mizzewgin, jew min minnhom, jircievu skont il-ligi, minbarra kull ghajnuna socjali li mhix kontributorja li tkun qed tithallas lilhom taht l-Att dwar is-Sigurtà Socjali:

Izda, ghall-fini ta' dan il-paragrafu, ghandha titqies il-pensjoni ghad-dizabilità taht l-artikolu 27 tal-Att dwar is-Sigurtà Socjali;

(f) il-htigiet ghall-akkomodazzjoni tal-mizzewgin u tal-ulied;

- omissis -

(4) Il-qorti fl-ghoti tal-manteniment tista' tipprovdi wkoll ghall-mod ta' kif dan jista' jawmenta minn zmien ghal zmien.

- omissis -

(7) Il-qorti tista' tordna, skont ic-cirkostanzi, li l-hlas tas-somma globali msemmija fis-subartikoli ta' qabel ta' dan l-artikolu jsir f'ghadd ta' skadenzi ndaqs jew mhux indaqs mifruxa fuq perijodu ta' zmien xieraq.

(8) Il-qorti tista' wkoll tordna li, minflok dik is-somma globali, imsemmija fis-subartikolu (5), kollha jew parti minnha, il-parti li jkollha thallasha taghti lill-parti l-ohra proprjetà b'titolu ta' proprjetà jew uzufrutt, jew ghall-uzu jew abitazzjoni.

(9) Meta jkun hemm tibdil li jigri wara fil-mezzi tal-parti responsabbli ghall-manteniment jew il-bzonnijiet tal-parti l-ohra, il-qorti tista', fuq it-talba ta' kull wahda mill-partijiet, tordna li dak il-manteniment jinbidel jew jitwaqqaf skont il-kaz. Izda, meta tkun thallset somma globali jew tkun inghatat proprjetà b'sodisfazzjon totali tal-obbligu ta' parti

li thallas manteniment lill-parti l-oħra, ir-responsabbiltà kollha tal-ewwel parti għall-manteniment tat-tieni parti tiegħaf. Izda meta s-somma globali tkun thallset jew il-proprjetà tkun inghatat bhala parti biss mill-imsemmi obbligu, il-qorti għandha, meta tordna l-hlas tas-somma globali jew l-ghoti tal-proprjetà, fl-istess hin tistabbilixxi l-parti tal-manteniment li tkun hekk sodisfatta u kull tibdil li jigri wara għandu f'dan il-kaz ikun japplika biss għal dik il-parti li ma tkunx sodisfatta u fl-istess proporzjon għaliha.

Konsiderazzjonijiet ta' Fatt.

Mill-atti jirrizultaw il-htigijiet tal-minuri. Ghalkemm il-minuri tattendi skola tal-Knisja li tipprovdi l-edukazzjoni b'xejn, ammont ta' spejjez ikollhom jithallsu mill-genituri kif fuq spjegat. L-attivitajiet extra-kurrikulari li għalihom tattendi l-minuri ma jistghux jitqiesu xi lussu inkwantu huma mehtiega għall-izvilupp tal-persuna speċjalment meta għandek minuri illi l-genituri tagħha jghixu separatament, bl-ebda tort tal-minuri.

Applikati l-provvedimenti legali fuq citati għall-fatti tal-kaz in dizamina, jirrizulta illi sew l-attrici, qua omm il-minuri, kif ukoll il-konvenut, qua missier il-minuri, huma fid-dover it-tnejn li jmantnu lill-minuri. Dan mhux kontestat bejn il-partijiet. Il-kontestazzjoni tikkoncerna l-kwantum tal-manteniment li l-konvenut għandu jhallas.

Iz-zewg partijiet għandhom impieg, l-attrici hija impjegata b'salarju nett ta' circa €1,200 fix-xahar, liema salarju gie korroborat permezz ta' dokumenti; filwaqt li l-konvenut huwa self-employed.

Xogħol il-konvenut huwa li jiehu hsieb iz-zwiemel tal-klijenti u jgħallimhom l-ubbidjenza lejn sidhom. Meta xhed fis-sena 2010 huwa kellu erba' zwiemel tiegħu u hames zwiemel tal-klijenti. Skond il-konvenut kull klijent ihallas circa tlett mija u ghoxrin ewro (€320) fix-xahar talli l-konvenut johdilhom hsieb iz-zwiemel rispettiv tagħhom. Il-konvenut emfasizza⁷ illi il-hay u l-gwiez għal kull zwiemel

⁷ Seduta quddiem l-Assistenti Gudizzjarja tas-16 ta' Frar 2011 - fol. 159

Kopja Informali ta' Sentenza

jiswa' circa bejn mija u hamsin ewro u mitejn ewro (€150 – €200) fix-xahar.

Bl-ammont ta' zwiemel li kellu fis-sena 2010 il-konvenut qal li kellu qliegh ta' seba' mitt euro (€700) fix-xahar.

Jekk skond l-istess konvenut kull ziemel jehtieg is-somma ta' bejn €150 u €200 fix-xahar biex jiekol, allura jsegwi li l-konvenut qed jonfoq fuq erba' zwiemel tieghu is-somma ta' bejn €600 u €800 fix-xahar mentri ghall-minuri jhallas biss is-somma ta' €140 fix-xahar. Meta l-Qorti ezaminat it-testimonjanzi tal-konvenut osservat illi fl-ahjar ipotesi ghall-ghalih il-konvenut ghandu l-prioritajiet tieghu kompletament zbaljati, u fl-aghar ipotesi ghall-konvenut huwa kien ekonomiku mal-verita'. Skond il-konvenut l-erba' zwiemel tieghu ma qed jirrendulu l-ebda dhul ghaliex ma juzhom ghalxejn illum il-gurnata.

Fic-cirkostanzi finanzjarji li spjega l-istess konvenut, il-Qorti ma tarax logika fil-hsieb tal-konvenut li qed irabbi erba' zwiemel letteralment bhala *pets* ghas-somma ta' circa €700 fix-xahar, imbaghad isostni li ghal bintu ma jistax jaffordja aktar minn €140 fix-xahar. Ghall-Qorti dan ir-ragunament mhux accettabbli.

Il-htigijiet tal-minuri li llum ghandha tlettax-il sena jinkludu l-ikel u xorb, dawl u elettriku, spejjez relatati mal-iskola, spejjez relatati mal-attivitajiet extra-curriculari, spejjez relatati ma' xiri ta' hwejjeg u htigijiet personali ohra, spejjez relatati mas-sahha, u diversi spejjez ohra li jinqala' l-bzonn taghhom minn zmien ghal zmien. Arrangament fejn iz-zewg genituri jhallsu nofs ammonti li minn zmien ghal zmien jinqala' l-bzonn taghhom jahdmu f'kazijiet, f'ohrajn le. Fic-cirkostanzi prezenti fejn il-komunikazzjoni bejn il-partijiet hija prattikament inezistenti l-Qorti hija tal-fehma illi m'hemmx ic-cirkostanzi idonji li jippermettu komunikazzjoni kontinwa bejn il-partijiet sabiex jaqsmu bejnithom kull spiza individwali li ssir ghall-htigijiet tal-minuri. Somma globali mensili hija aktar idonea ghac-cirkostanzi partikolari tal-kaz. Pero' fir-rigward tas-sahha tal-minuri jkun tajjeb li tinhareg polza ta' assikurazzjoni a

spejjez taz-zewg partijiet sabiex kull htiega medika tkun koperta minn tali polza.

Fir-risposta guramentata tieghu l-konvenut jghid li diga qed jghaddi manteniment adegwat ghall-minuri u li jghaddi hafna hin mal-minuri u b'hekk qieghed imantniha ghall-bzonnijiet taghha ta' kuljum. Jeccepixxi wkoll illi l-konvenut ihallas sehemu mill-ispejjez ta' edukazzjoni. Irrizulta pero' illi apparti li jhalls €140 fix-xahar u jigbor lill-minuri mill-iskola u jehodha l-post tax-xoghol tieghu, il-konvenut ma jikkontribwixxi ghal xejn aktar.

Ghalhekk, tenut kont tal-htigijiet tal-minuri kif jirrizultaw mill-atti, tenut kont li sew l-attrici sew il-konvenut ghandhom dhul biex jikkontribwixxu ghall-manteniment tal-minuri b'mod adegwat, tqis li l-ammont mensili li l-konvenut ghandu jhallas bhala manteniment ghall-minuri huwa ta' tlett mitt ewro (€300) fix-xahar oltre nofs il-premium tal-assikurazzjoni medika.

Fir-rigward tal-kap tal-ispejjez gudizzjarji ghandha tapplika r-regola illi l-parti sokkombenti thallas l-ispejjez, f'dan il-kaz il-konvenut.

Decide.

Ghal dawn il-motivi din il-Qorti taqta' u tiddeciedi din il-kawza billi prevja li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut, tilqa' t-talbiet attrici,

1. Tillikwida l-manteniment pagabbli mill-konvenut ghat-tifla minuri E D fis-somma ta' tlett mitt ewro (€300) fix-xahar pagabbli b'effett mit-18 ta' Jannar 2010, nieqes il-pagamenti effettwati mill-konvenut lill-attrici, liema manteniment jizdied kull sena b'effett mill-ewwel ta' Lulju ta' kull sena skond l-indici tal-gholi tal-hajja.

2. Tordna lill-attrici li tottjeni polza ta' assikurazzjoni ghas-sahha tal-minuri.

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Tordna lill-konvenut ihallas lill-attrici nofs il-premia annwali tal-assikurazzjoni tal-minuri fi zmien gimgha mill-jum li l-attrici tghaddilu kopja tal-ircevuta.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----